

Joggyakorlat.

Szerződésileg történő valorizálás illetékköteles-e? A pénzügyi jog néha igen jó kémipróbája a magánjognak. Az, hogy a valorizálás ugyanannak az értéknek más szóval való kifejezése vagy pedig „emelés²-e, magánjogilag *talán* közömbös vagyis ezen a teórián jogkövetkezmények nem fordulnak meg. Néha azonban a pénzügyi jog oly feladatot ad fel, amelynek megoldásánál a látszólagosan elméleti szörszálhasogatásnak problémáiról kiderül, hogy azok helyes megoldása gyakorlatilag is könnyebbséget jelent valamely eset eldöntésénél. A felek végrendeletileg kiszabott járadékot házalapon valorizálnak; a közigazgatási bíróság szerint szerint (9385/1924. P.) nincs ajándékozás, mert „a járadék értéke nem emelkedett, hanem a pénz leromlása következtében csak mennyisége lett nagyobb.“ (közli: Közig. és Pénzügyijogi Döntvénytár 1925. 6. sz.). Ellentétesen döntött a bíróság 501/1924. sz. alatt (közölve u. o. 22.). A felek perenkívüli egyezséggel felemelik az évekkal előbb kötött fakitermelési szerződésben megszabott ellenértéket. Alsó fokon kiszabnak adás-vételi és ezenfelül egyezségi illetéket (ill. dijj. 27. tét. bb.) *p*): a közigazgatási bíróság törli a vételi illetéket, de meghagyja az egyezségi illetéket. Hogy melyek azok az „egyességek“, amelyek más egycim hijján ezen az alapon illetékezendők meg, a díjjegyzék szövegéből nem derül ki; nem hiszem azonban, hogy a viszonyoknak a felektől független változása folytán beállott konzekvenciák deklarálása ez alá a tétel alá esne. *Vági.*

A részvénytőkének a tartalékalapból való felemelése akkor is részvénykibocsátási illeték alá esik, ha a tartalékalap felpénzből keletkezett és a tartalékolás csak átmeneti jellegű. (Közigazgatási Bíróság 12553/1924. P. sz.) A panaszos részvénytársaság panaszában az általa részvénykibocsátás és kicserélés után 44.500.000 K-ban befizetett illetékből 14.500.000 korona visszatérítését kéri azért, mert a 200.000 darab, egyenkint 1000 korona névértékű részvények egyenkint 2500 K névértékű részvényre akként történt felemelése után, hogy a 300.000.000 koronányi alaptőke-különbözet a tartalékalapból fedeztetett, külön illeték nem jár azért, mert a tartalékalap akként keletkezett, hogy az 1000 K névértékkel kibocsátott 100.000 drb 1000 K névértékű részvényre befizetett 600.000.000 koronának a névértéket meghaladó 500.000.000 koronányi része, tehát olyan összeg fordított a tartalékalapra, amely után a részvénykibocsátási illetéket egyidejűleg a 100.000 darab egyenkint 1000 K névértékű részvény kibocsátása után már megfizette s illetőleg, mert a 200.000 darab egyenkint 2500 K névértékű részvénynek 100.000 darab egyenkint 5000 K névértékű részvényre való összevonása, illetőleg kicserélése után külön illeték nem jár, mert az összevonás, illetőleg kicserélés befizetéssel egyidejűleg történt.

A panasz mindkét kifogás tekintetében alaptalan. Ugyanis az 1920. XXIV. t.-c. 14. §-ának 4. pontja szerint a részvénytőke akként való felemelése, hogy a társaság vagyonának egy részét számolják át az alaptőkére, kifejezetten és külön illeték alá esik. Ezen a rendelkezésen nem változtathat az a körülmény sem, hogy a tartalékalap részvénykibocsátás alkalmából szedett, tehát már részvénykibocsátási illeték alá vont felpénzből keletkezett s a tartalékolás csak átmeneti volt, amennyiben a tartalékolást nyomban, tehát panaszos szerint egyidejűleg követte a részvénytőkére való átszámolás. Nem változtathat pedig azért, mert ha

a törvény ezt figyelembevenni kívánta volna, erre nézve külön is rendelkeznie kellett volna, a törvény pedig kivételt nem tesz. Az pedig nyilvánvaló, hogy a 100,000 darab egyenkint 1000 korona névértékű részvény kibocsátása alkalmából beszedett 600,000,000 koronának a névértéket meghaladó 500,000,000 koronányi tartalékolt része az átszámolás megtörténte előtt nem volt alaptőke, hanem a társaságnak az alaptőkén kívüli egyéb vagyonához tartozott.

A panaszos erre vonatkozó fejtegetéseinek elfogadása esetén nem lehetne különbséget tenni abban a tekintetben, hogy az újabb tőkeemelés nyomban követi-e az előzőt vagy sem s a lényeg az volna, hogy az alaptőke emelésére olyan vagyon fordított-e, amely után részvénykibocsátási illeték már fizettetett, ilyen nehézségeket pedig a törvény semmi esetre sem akarhatott a pénzügyi hatóságokra háritani, mert ez esetleg évek múlva bekövetkező alaptőkeemelésnél a társaságok kezelésének évekre menő megvizsgálását és annak kutatását és puhátolását tenné szükségessé, hogy a részvénykibocsátási illetékkel terhelt, de nem alaptőkére számolt vagyon időközben nem fordított-e más célra. A panaszos esetében is vizsgálni és eldönteni kellene azt is, hogy a panaszos előadása szerint az átszámolás előtt a tartalékalap 587.000,000 koronát kitett összegéből az alaptőkére átszámolt 300.000,000 koronában a nem felpénz utján beszedett, hanem, egyébként évek során gyűjtött 87.000,000 K korábbi tartaléktőke is bennfoglaltatik-e vagy sem?

A panaszos részvénytársaság 1923. évi december hó 11-én tartott rendkívüli közgyűlésén hozott határozatával tulajdonképpen kétszer emelte alaptőkéjét, először 100 millióról 100,000 darab 1000 K névértékű részvény kibocsátásával 200 millióra és másodsor 200 millióról 300 millióra a tartalékalapból való fedezése utján 200,000 darab egyenkint 1000 K névértékű részvényének egyenkint 2500 K névértékre való fel-emelésével 500 millióra.

A panasz a részvények összevonásával kapcsolatos kicserélés után befizetett illeték tekintetében az 1920. évi XXIV. t. c. 14. §-ának 5. pontjában foglalt rendelkezések szerint azért alaptalan, mert a panaszos részvénytársaság részvényeit is két ízben cserélte ki és pedig először 1000 koronás névértékűről 2500 koronás névértékűre a tartalékalap egy részének az alaptőkére való átszámításával, tehát befizetéssel kapcsolatosan, amelytől a befizetésre tekintettel külön I. fokozat szerinti illeték sem nem fizettetett, sem nem követeltetik és másodsor a 2500 koronás névértékű részvényeknek 5000 koronás névértékű részvényekké való összevonása alkalmából és pedig amennyiben 2 darab 2500 koronás részvény vonatott össze 1 darab 5000 koronás névértékű részvényre, minden újabb befizetés nélkül. Ez újabb kicseréléstől tehát az I. fokozatu illeték az 1920. XXIV. t. c. 14. §-ának 5. pontja értelmében nyilvánvalóan jár s így a panaszos részéről e címen tartozatlan fizetés nem történt.

Perbeli meghatalmazás nem törvénykezési, hanem okirati illeték alá esik. (Közgazgatási Biróság 14364/1924. P. sz.) A nagyatádi kir. járásbírósnál tárgyalt perben a panaszos ügyvéd által használt meghatalmazástól az államkincstár az arra ragasztott törvénykezési illetékbélyeggy 5 korona értékének a beszámításával az 1923. évi 156.600. számú pénzügyminiszteri rendelet 6. §-ának a) pontja szerint járó 5000 K illeték háromszoros összegét követeli, azon az alapon, hogy az illetéket nem a törvénykezési, hanem okirati bélyegjeggyel kellett volna leróni.

A panaszosnak az illeték töröltetésére irányuló igényét jogosnak elismerni nem lehetett.

A törvénykezési illetékbélyeggyek forgalomba bocsátásáról szóló 1922. évi 94.442. számú pénzügyminiszteri rendelet 14. bekezdése sze-